

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН ҚП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВАШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

192 (1712) | 27 сентябрь, 1960 йил, сешанба | Баҳоси 20 тийин.

Мустамлака мамлакатларга ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида Декларация

СССР делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущев 1960 йил 23 сентябрда БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессияси муҳокамага мустамлака мамлакатларга ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги Декларацияни тақдим этди. Декларация мустамлака мамлакатларга ва халқларга дарҳол мустақиллик бериш тўғрисидаги талабни тантанали суратда эълон қилди.

Мустамлака режими, мустамлака маъмурияти тамомла тугатилиши лозим. Мустамлакалардаги, васийликдаги ва ўзларини ўзлари бошқариётган бошқа территориялардаги халқлар ўз тақдирларини ва давлат бошқарув формасини ўзлари белгилашлари лозим.

Декларацияда таъкидланадики, Африка ва Осиёнинг қадимий ерларида, Океания оролларида, Кариб денгизин раёнидаги ерларда ва бошқа жойларда юз миллиондан кўпроқ киши мустамлакачилик асоратида ҳақиқат аъзо чеҳмодларига, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси бўлган давлатлар бунга бефарқ қарай олмайдилар. Мустамлакаларнинг халқлари эрсини ва қуллаш

лик шароитида яшашни хоҳламайдилар.

Жабр-зулм ва деспотизмнинг ҳеч қандай кучлари умри тугаган мустамлакачилик тартибларини сақлаб қоламайдилар, дейилади. Декларацияда, мустамлакачилик жон талвасасига тушиб қолди.

Декларацияда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти номидан ер юзидидаги барча кишилар ва барча ҳукуматлар мустамлака халқлари бошидан кечирётган азоб-укубатларга бефарқ томошани бўлиб қараб турмасликка даъват этилади.

Декларацияда уқтириб ўтилдики, мустамлака мамлакатлари ва халқларига мустақиллик бериш — замон талабидир. Декларацияда таъкидланадики, мустамлакачилик режими мустамлакаларнинг ҳўжалик қолоқлигини атайин, суъий равишда сақлаб келмоқда, уларнинг индустриаллаштиришига ва ресурслардан оқилона фойдаланишга тўсқинлик қилмоқда.

Соф виждонли ҳар бир киши ва халқларнинг тенг ҳуқуқлигига амалда тарафдор бўлган ҳар бир ҳукумат мустамлакачилик ҳозирги инсоният ҳаётидаги умри тугаган ва шармандали бир ҳол эканлигини кўрмаслиги мўмкин эмас. Қўл сав-

досининг тўхтатилиши жамиятдаги ишлаб чиқарувчи кўчларнинг зўр кўч билан ривожланишига сабаб бўлганидек, мустамлакачиликни батамом ва узил-кесил тугатиш иктымол тараққиётнинг, саноат ва деҳқончиликда техниканинг тез юксалишининг мўқаддиси бўлур эди.

Декларацияда таъкидланадики, мустамлакачиликни тугатиш халқаро кескинлиқни юмшатиш йўлидаги жуда мўҳим чоралардан бири бўлур эди.

«Шармандали мустамлакачилик режими тўхтатилиши керак», — дейилади Декларацияда. Мустамлака халқлари амалда улар мустамлакачилик режимидаги бошқа бир шакли доирасида сақлаб қолинадиган сохта мустақиллик эмас, балки чинакам мустақилликка эга бўлишлари лозим.

Декларацияда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мустамлака ерлари бўлган давлатлари «мустамлака халқларининг вакиллари билан тенг ҳуқуқли мунокаралар бошлашга ҳама мустамлака мамлакатларининг озолиги ва мустақиллигини ўрнатиш тўғрисида бамаслаҳат бир битимга келишга» қақирувчи даъват бор.

Совет ҳукуматининг қуролсизланиш масаласига доир баёноти

ССР Иттифоқи ҳукуматининг қуролсизланиш масаласига доир баёноти БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессияси муҳокамага киритилди. Баёнот СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущев томонидан имзоланган.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати дейилади баёнотда, қуролсизланиш тўғрисидаги ҳамада Бош Ассамблеянинг бундан олдинги сессиясининг шу масалада доир қарорларини бажариш оҳасида рўй берган аҳвол тўғрисидаги масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг муҳокамага киритди.

Совет ҳукумати, ҳама давлатлар ўзларининг барча қуролли кўчларини ва қурол-яроғларини батамом ва буткул тугатишни тўрт йил давомида ёки бамаслаҳат келишиб олинган бошқа муддат давомида туташ уч босқичга бўлиб амалга оширсиналар, деб тақлиф қилди. Қуролсизланишга доир тадбирларнинг ҳаммаси қатъий контроль қилиниб туриши лозим.

Бу тақлиф 23 сентябрда БМТ Бош Ассамблеясининг муҳокамага киритилган «Елпасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартноманинг асосий қондалари»да баён этилган.

Тажминан 1—1,5 йил давом қилган биринчи босқичда ядро қуроллини мўлжалга элтиб қўйиш учун шу дамбага вужудга келтирилган ҳама воситалар йўқ қилиб ташланадиган ва бу воситаларни ишлаб чиқариш тўхтатилиши лозим. Ҳама мамлакатларнинг территорияларидаги барча чет эл ҳарбий базалари тугатилиши ва шу территориялардан барча чет эл қўшинлари олиб чиқиб кетилиши керак.

Давлатларнинг қуролли кўчларини сонинча қисқартириш тақлиф этилади. СССР ва АҚШ учун қуролли кўчларнинг сонин 1,7 миллион кишидан ошмайдиган қилиб белгиланади. Олдий қурол-яроғлар ҳам шунга яраша қисқартирилиши лозим.

Иккинчи босқичда Совет ҳукумати амалга ошириладиган бошқа тадбирлар қаторига ядро, кимёвий, биологик ва бошқа турдаги алап қирин қуролларининг ҳаммасини тамомла тақлиф қилини, қуролларнинг шу турларини ишлаб чиқарилиши тўхтатилиши ва шундай қуролларнинг тўпланган запасларини тугатиш тақлиф қилди. Шунингдек, давлатларнинг қуролли кўчларини янада қисқартириш ва шунга яраша қурол-яроғларини ҳамда ҳарбий техникани қисқартириш кўзда тутилди.

Совет ҳукумати учинчи босқичда ҳама давлатларнинг қуролли кўчларини ва қурол-яроғларини тугатиш тақлиф қилди. Ҳарбий ишлаб чиқаришни тўхтатиш, ҳарбий индустрияларни, генерал штабларини ҳамда ҳар хил ҳарбий ва ҳарбий-

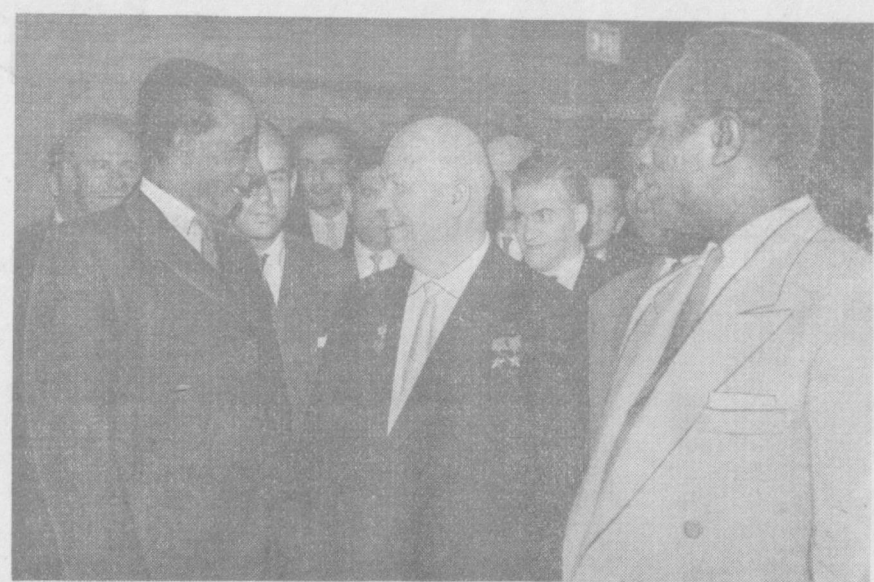
лаштирилган муассасаларни ва ташкилотларни тугатиш, шунингдек ҳарбий мақсадлар учун мабоғлар беришни тўхтатиш зарур, деб ҳисоблайди.

Елпасига ва батамом қуролсизланишнинг учинчи босқичи тугаллангач, давлатларнинг қўлида солдатлар ҳам, қурол-яроғлар ҳам сира қолмайдилар, бинобарин уруш ҳавфи буткул ва абадий тўхтатилади. «Ана ўшанда халқларнинг асрий орузи — қурол бўлмайдиган дунё бўлсин, уруш бўлмайдиган дунё бўлсин» деган орузи рўёбга чиқади» — дейилади СССР ҳукуматининг баёнотида.

Совет ҳукумати қуролсизланиш масаласи юзасидан мунокаралар олиб бориш учун тегишли иш органи тугатиш тақлиф қилди. Бу иш органида бетарафлик позициясида турувчи давлатлар ҳам қатнашиши лозим. Совет ҳукумати Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидидаги қонуний ҳуқуқларини тиклаш қуролсизланишга доир мунокараларнинг муваффақиятли бўлиб чиқишини таъминлайдиган мўҳим қадим бўлур эди, деб ҳисоблайди.

СССР ҳукумати ўзининг янги тақлифини Елпасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартномани ишлаб чиқиш ҳама имлолаш учун яқин асос деб ҳисоблайди.

Баёнотда таъкидланадики, Совет ҳукумати бу тақлифда Фарб давлатларнинг қуролли кўчларини тугатиш тақлиф қилди.

Нью-Йорк. БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида. Суратда: Н. С. Хрущев Того Республикасининг Премьер Министри Сильвестр Оллими билан суҳбатлашмоқда. ТАСС махсус фотокорреспонденти В. Егоров фотоси.

Н. С. ХРУЩЕВНИНГ ГЛЕНКОВДА БЎЛИШИ

НЬЮ-ЙОРК, 25 сентябрь. (ТАСС). БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясидаги совет делегациясининг бошлиғи СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев 24 сентябрь кунининг иккинчи ярмида Гленковда Бирлашган Араб Республикасининг президенти Гамал Абдил Носир билан учрашди.

Н. С. Хрущев билан Г. А. Носир ўртасида мўҳим халқаро масалалар юзасидан, ҳусусан қуролсизланиш масаласи юзасидан ҳамада тинчликни мустаҳкамлаш учун олиб борилаётган кураш масаласи юзасидан умумий фикр олишув бўлди.

Нью-Йорк вақти билан соат 18 дан 30 минут ўтганда Носир Н. С. Хрущев билан самийий хайрлашиб, Гленковдан жўнаб кетди.

Мухбирларнинг катта бир гуруҳи сийно дарвозаси олдида Совет ҳукумати бошлиғини ўраб олади. Мухбирлар ундан Бирлашган Араб Республикасининг президенти билан бўлган суҳбат ҳақида сўрайдилар. Н. С. Хрущев Носир билан кўпдан бери таниш бўлиб, улар ўртасида яқин шахсий муносабатлар боришини айтиди. Қуролсизланиш ва тинчлик масалалари, дейди Н. С. Хрущев суҳбатининг асосий темаси бўлди.

Мухбирлардан бири АҚШ билан СССРни яраттирмоқ учун Макмилланнинг Нью-Йоркка келатганини ҳақида инглиз матбуоти хабар қилганини Н. С. Хрущевга айтиди. СССР Министрлар Советининг Раиси унга жавоб бериб, «яраттириш» сўзи жуда қалтис сўз, лекин Советнинг Иттифоқи Макмилланнинг СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларини яқинлаштириш йўлидаги кўч-ғайратини таъкидлашга тайёрдир, дейди.

Н. С. Хрущев сойиб нацист генерал Шпейделнинг Фарбин музоффа қилиш Шарққа, Совет Иттифоқи чегараларига кўчирилиши лозим, деб Вашингтонда айтган сўзларига тўхталиб, Шпейдель бу ерда бирор-та ҳам янги гап айтмай, Гитлер идеяларининг тақдорлаганлигини таъкидлаб ўтди. Гитлернинг қисимий қандай бўлганлигини, деб илово қилди у, Шпейдель яқини бизади. Ҳама шпейделларнинг қисмати ҳам худди шундай бўлади.

Совет ҳукуматининг бошлиғи шунисин таъкидлаб ўтдики, Фарб давлатлари ўртасидаги элдилатлардан бири шуки, улар сўзда қуролсизланиш устидан контроль олиб бориш ҳақида гапириб, яқин бир вақтда уларнинг ўзлари анг агрессив мамлакат бўлган Фарбий Германияни қуроллантирмоқдалар.

Н. С. Хрущевга савол бериб, капиталистнинг юраги — Нью-Йоркда

бўлишининг дастлабки кунларидан қандай таассуротлар олганлигини ундан сўрайдилар. Биз капиталистнинг юрагига ўз қалбларимизда коммунизмни сақлаган ҳолда турибмиз, деб жавоб бериб Совет ҳукуматининг бошлиғи ва ўзини жуда яқини ҳис этилапмиз.

Н. С. Хрущев ўзини қўраш олган кишилар орасида таниш мухбирларни кўриб қолиб, улар билан шўҳ ҳазиллашди.

Мухбирлар Совет ҳукумати бошлиғига унинг БМТ Бош Ассамблеясида сўзлаган нутқида доир жуда кўп саволлар беришди. Ундан, жумладан Гертернинг у, яқини Хрущев, Бирлашган Миллатлар Ташкилотига гўе уруш эълон қилди, деган сўзларини шарҳлаб беришни илтимос қилишди. Н. С. Хрущев ўз нутқида бу тарихда баҳо бериш ҳақиқатда тўғри келмайдилар, дейди. Биз, дейди у, БМТ секретариатининг структурасини ўзгартиришни Бош Ассамблеяга тақлиф қилди. Менинг нутқим Хаммаршельд Кўшма Штатларга хайрихоҳ бўлиб Америка блокидаги мамлакатларнинг манфаатларини фойдалаб келатган бўлса ҳам, шавсан унга қарши қаратилган эмас эди. Бироқ деб уқтириб ўтди. Н. С. Хрущев, империалистик мамлакатларнинг блокидан бошқа социалистик мамлакатлар ва бетарафликка мансуб бўлган мамлакатлар ҳам мавжуддир. БМТнинг ҳозирги бош секретари аса, империалистик блоктаги бир гуруҳ мамлакатларнинггина вакили, холос. У Хавфсизлик Кенгашининг қарорларини амалга оширган вақтда монополистик капитал мамлакатларнинг манфаатларини қўлаб иш тутмоқда, бу аса социализм мамлакатларига ҳамада бетарафликка мансуб бўлган мамлакатларга зарар етказмоқда. БМТ секретариатининг структураси, деб давом қилди сўзидан СССР Министрлар Советининг Раиси, дунёдаги мавжуд учта асосий группировканинг мавжуд эканлигини ақс эътирофи лозим.

Башарти бу масала юзасидан бир битимга эришмасан, деди у, у вақтда қуролсизланиш проблемасини ҳам хал этиб бўламайдилар. Ҳозирги вақтда, деди Н. С. Хрущев, қуролсизланиш юзасидан бир битимга келингандан кейин БМТ контроли остида бирлашган қуролли кўчлар ташкил этилажанига ҳамада томонлар розидилар. Бу кўчларга ким қўмондонлик қилади? — деб сўради Н. С. Хрущев. Борди-ю, бу кўчлар Хаммаршельдга бўйсундириладиган бўлса, у вақтда биз Ленинградда, Владивостокка ёки Архангельска десантлар тушириладиган қутишмиш турган гап. Н. С. Хрущев Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Конгодаги қўшинлари ҳозирдаёқ мустамлакачи давлатларнинг гуахталарини қўлаб-қувватлаётганлигини кўрсатиб ўтди. У Мобуту ва Чомбе сингари қонилар ўйнаётган ролини мамлакатимизда граждандар уруши вақтда Петлюра, Врангель ва Колчак сингари контрреволюционерлар ўйнаган роль билан таққослайди.

Совет ҳукумати бошлиғи Лумумбанинг қонуний ҳукумати томонидан Конгога тақлиф қилинган БМТ қўшинлари бу ҳукуматининг аэропортлардан, радиостанциялардан, алоқа воситаларидан фойдаланиш имкониятидан маҳрум этганликлариини эътиборга олиб, бу ишларда Хаммаршельднинг хушхуш роль ўйнаганлигини уқтириб ўтди.

Н. С. Хрущев БМТ секретариати социалистик давлатлар, Фарб давлатлари ҳарбий блокларининг қатнашчилари бўлган давлатлар ҳамда бетарафликка мансуб бўлган мамлакатлар вакилларида иборат бўлиш лозим эканлигини яна таъкидлаб ўтди. У совет делегациясини гўе Бирлашган Миллатлар Ташкилотига уруш эълон қилиш позициясида турганини ҳақиқатда даъволарини фой қилиб ташлади. Биз, деди СССР Министрлар Советининг Раиси, тинч-тотув яшашни таъминлаш ва барча мамлакатлар ўртасида чинакам яқин қўшнчилик муносабатларини ўрнатиш мақсадида БМТнинг яқин

Н. С. ХРУЩЕВ Куба бош вазир Фидель Кастро шарафига зиёфат берди

НЬЮ-ЙОРК, 24 сентябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XV сессиясидаги совет делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев кеча Куба бош вазир Фидель Кастро ва унинг бошчилигидаги делегация шарафига зиёфат берди.

Нью-Йорк вақти билан кечқурун соат 7—30 минутда Ф. Кастро Н. С. Хрущев резиденциясига келди. Н. С. Хрущев билан Ф. Кастро самийий қўчоқлашиб кўришдилар. Резиденция олдида кечю-кундуз навбатчилик қилиб турган жуда кўп фотографлар ва кинооператорлар дарров бу учрашувни суратга олдилар.

Фидель Кастро билан Н. С. Хрущев совет ваколатхонасининг биносига қирадилар. Ваколатхона ходимлари уларни гулдўрос қарсақлар билан кутиб оладилар.

Украина СССР делегациясининг бошлиғи Н. В. Подгорний, Белоруссия СССР делегациясининг бошлиғи, К. Т. Мауоров, СССР Ташкилоти ишлар министри А. А. Громико, Куба ташкилоти ишлар министри Рауль Роа ва бошқалар ҳам ҳозир бўлган зиёфат самийий ва яқин вазиетда ўтди.

Мусобақа илғорларига кўчма Қизил Байроқ

Ўзбекистон ҚП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети бу йилги ҳосилин йиғиб-териб олиш юзасидан районлар ва совхозлар ўртасида бошланган социалистик мусобақанинг 21 сентябрдан 26 сентябргача бўлган якуинини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Чиноз райони (район партия комитетининг секретари Н. Иригзиев, район ижроия комитетининг раисининг ўринбосари С. Томиров, район комсомол комитетининг секретари Г. Рўзметов, қишлоқ хўжалиги бўйича район инспекциясининг бошлиғи А. Тўйчиев ўртоқлар). Бу район ўтган беш кун ичида олган мажбуриятининг 6,44 проценти миқдорда пахта тайёрлаган. Байроқ Пискевич районида олиб берилди.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Урта Чирчиқ райони (район партия комитетининг секретари Ш. Исмаҳамедов, район ижроия комитетининг раиси А. Бердиев, район комсомол комитетининг секретари М. Раҳимов, қишлоқ хўжалиги бўйича район инспекциясининг бошлиғи С. Егоров ўртоқлар) қолдирилди. Бу район бўйича ўтган беш кундаги давлатда олган мажбуриятининг 6,89 проценти миқдорда пахта сотилган.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Урта Чирчиқ районидаги Киров номи совхозда (директор А. Турсунбоев, партия ташкилотининг секретари Х. Холматов ўртоқлар) қолдирилди. Бу совхоз ўтган 5 кун ичида давлатга олган мажбуриятининг 5,45 процент миқдорда пахта сотган.

Пахта йиғим-теримда намуна кўрсатиб ишлаётган илғор колхозчиларини, совхоз ишчиларини ва механик-хўжайвчиларини мукофотлаш учун Чиноз ҳамада Урта Чирчиқ районларида 3 минг сўмдан, Киров номи совхозга аса 1500 сўм пул ажратилди.

Қуй Чирчиқ район партия комитети, Қуй Чирчиқ район ижроия комитети

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети катта қўйиш билан яқин қилдиларки, Қуй Чирчиқ районининг колхозчилари, совхоз ишчилари, чорвадорлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари партия XXI съезди ва КПСС Марказий Комитети Забери (1959 йил) Плениуми тарихий қарорларидан илҳомланиб, Ўзбекистон ҚП Марказий Комитети навбатдаги пленумини муносиб кутиб олиш учун курашиб, 22 сентябрда областда биринчи бўлиб икки йиллик ўшот сотиш планини бажардилар. Давлатга 1272 тонна еки ўтган йилнинг шу вақтидаги қараганда 698 тонна кўп гўшт сотилди.

Қуй Чирчиқ районининг колхоз ва совхозлари давлатга сўт сотиш йиллик планини 100,3 процент, тукум сотиш планини 128,3 процент, жуз сотиш планини 129,1 процент бажардилар. Йиллик шох-ли қоромоллар ва чўчқалар сонини кўпайтириш плани ҳамда пилла тайёрлаш ва силос бостириш мажбуриятларини ҳам бирмунча ошириб бажарилди. 90 минг 120 тонна еки ҳар боп ситириб ҳисоблаганда 28 тоннадан силос бостирилди. Бу, чорва қишлоқини муваффақиятли ўтказиш таъминлайди.

Колхоз ва совхозлар давлатга лўб поиси сотиш планини ҳам яқин ошириб бажардилар. Ҳозир қаноп поиси ва уруклик қаноп топишириш юзасидан олган мажбуриятни бажариш учун курашмоқдалар.

Область партия комитети ва область ижроия комитети Енгельс номи, Ленин номи, Сталин номи, Ворошилов номи колхоз чорвадорларини йил охиригача давлатга 3 йиллик план миқдорда гўшт сотиш юзасидан бошланган ташаббусларини таъбирлайдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитети Қуй Чирчиқ районининг колхозчилари, совхоз ишчилари, чорвадорлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия ва комсомол ходимларини эриштирган ютуқлар билан қизини таъбирлайдилар ва улар ўзларининг бутун кўч ва гайратларини пахта тайёрлаш, чорвачилик маҳсулотларини, уруклик қаноп етиштириш ҳамда давлатга 110 мин, тонна лўб поиси сотиш юзасидан олган мажбуриятларини бажаришга сафарбар қилдилар, кузги шудорлашни ва келгуси йил ҳосилини тайёрларлик юзасидан барча кузги тадбирларини ўз вақтида амалга ошириладилар, деб ишонч билдиридилар.

ЎЗБЕКИСТОН ҚП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ | ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

